

Vettämiseen hyvin soveltuvat turvelohkot

Paikkatietomenetelmät tunnistusapuna

Hanna Kekkonen, Luke

Miten paikkatietoa voidaan hyödyntää turvemaalohkojen tunnistamisessa?

- Eri paikkatietoaineistoja yhdistämällä voidaan tunnistaa perus- tai kasvulohkojen maannoksia
  - GTK maaperä-aineistot, MaaTu
  - Perus- ja kasvulohkokorekisteri
- Paikkatiedon avulla saadaan selville pellon sijaintiin sekä ympäristöön liittyviä tekijöitä
- Peruslohkoon liitettyjen tietojen avulla voidaan lisäksi tarkastella pellon tai peruslohkolla olevien kasvulohkotietojen kautta, millaisessa käytössä pelto on ollut
- Näiden perusteella voidaan tuottaa esimerkiksi arvioita siitä, onko pelto aktiivisessa ruoantuotannossa
- Hydrologiasta kertovia indeksejä (kuten DTW) hyödyntämällä voidaan havaita sellaisia lohkoja, jotka voisivat vesitaloudeltaan soveltua vetettäväksi

Vettämielkelpoisten turvepeltojen tunnistaminen

TURINA hankkeessa vettämielkelpoisten turvemaiden tunnistamiseen hyödynnettiin seuraavia aineistoja

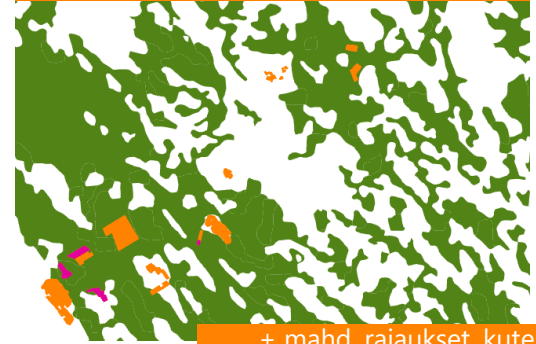
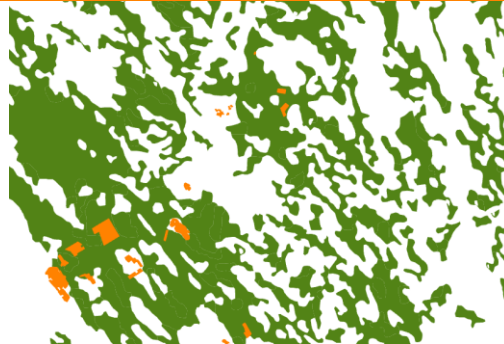
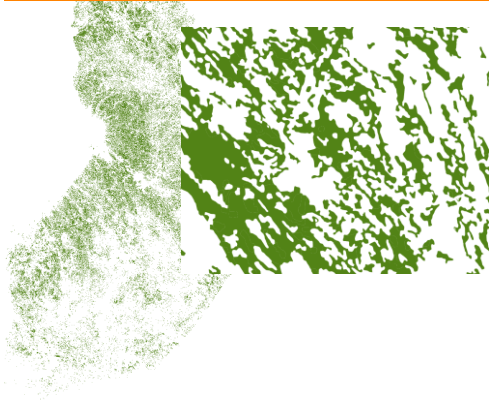
Maaperäaineisto

Peruslohkorekisteri

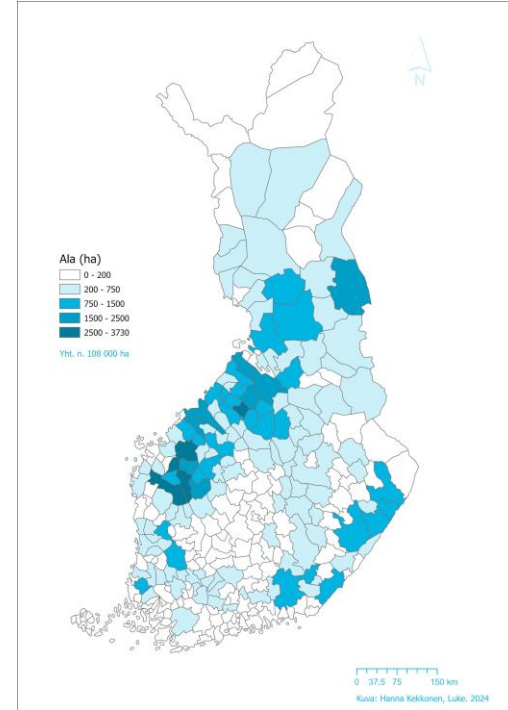
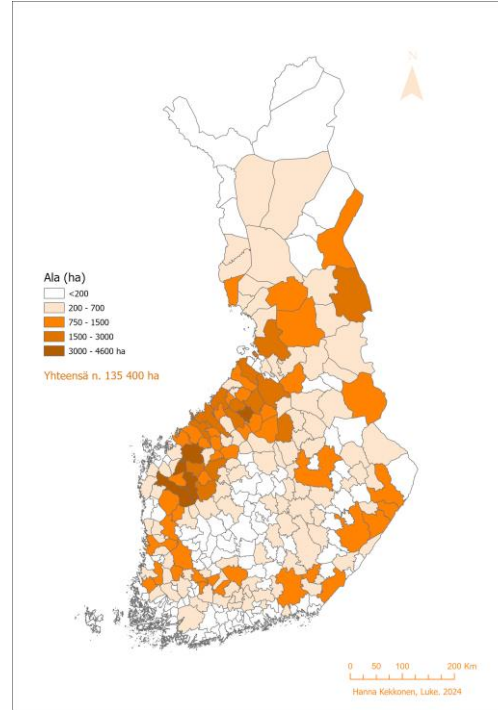
DTW- indeksi

+ mahd. rajaukset, kuten minimiosuus paksua turvemaata 2/3 lohkosta, joissain tarkasteluissa tietty kasvilajeito

Vettämiskelpoinen turveala Suomessa

- Aiemmin kuvattuja aineistoja yhdistämällä löydettiin yhteensä n. 135 000 hehtaaria vettämiskelpoista turvemaannoksella olevaa peltoalaa (vasen kuva)
- Merkittävä osa pinta-alasta sijaitsee alueilla, joissa turvepeltoa on viljelyssä paljon
- DTW indeksiltään vettämiskelpoisia turvepeltoja, joista vähintään 2/3 on turvetta, löytyy noin 108 000 ha (oikea kuva)

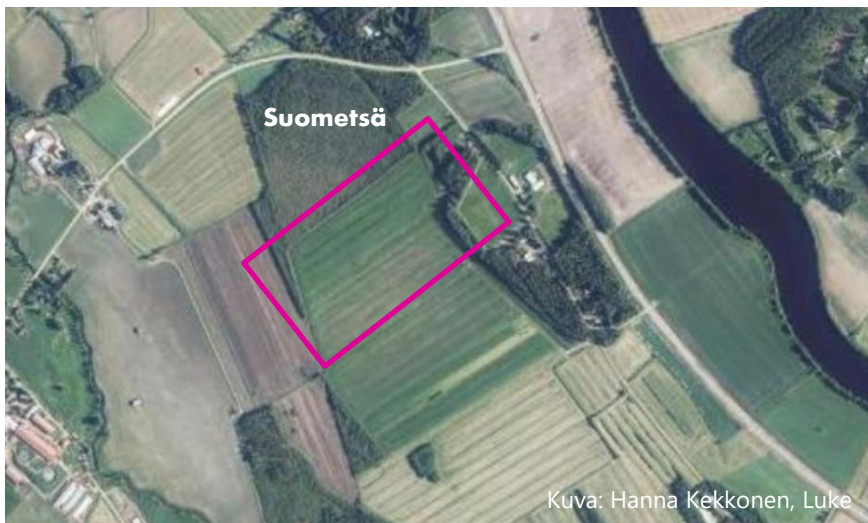

Mitä tai ketä vettämiseen soveltuvien peltojen tunnistaminen palvelee?

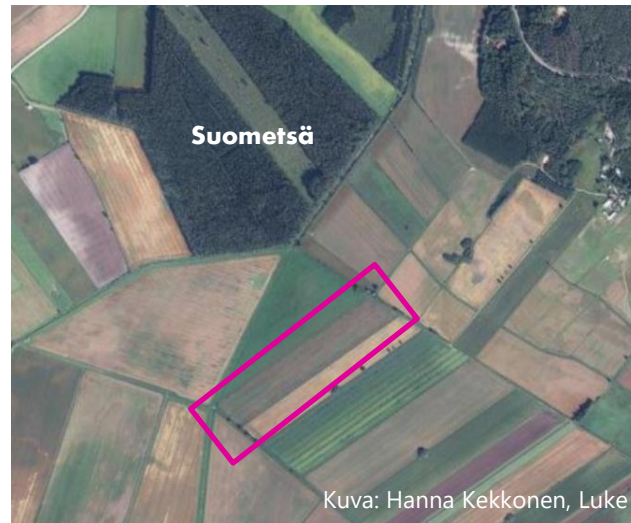
- TURINA hankkeessa etsittiin paikkatiedon avulla vettämiskelpoisia lohkoja ilmastotoimien näkökulmasta → tavoitteena kansallisten ilmastotavoitteiden jalkauttaminen sekä toimien kohdentaminen
  - Ennallistamisasetuksen toimeenpanon mahdollisuuksien arviointi, viranomaistoiminnassa arvioinnin tukena
- Aluetasolla voi olla hyödyllistä esimerkiksi monimuotoisuuden, veden laadun parantamisen tai tulvasuojelun kannalta tunnistaa laajempia, vettämiskelpoisia alueita
- Yritysten näkökulmasta voidaan selvittää esimerkiksi potentiaalisten kohteiden sijainti tietyllä etäisyydellä halutusta toimintayksiköstä, esimerkiksi raaka-aineen tuottamiseksi kosteikkoviljelyssä
- Paikkatietomenetelmät palvelevat erityisesti laajempien kokonaisuuksien tunnistamista
- Paikkatieto voi myös esim. tilusjärjestelyjen sekä muun asiantuntijatyön yhteydessä olla hyödyllinen työkalu
  - Erityisesti laajempien aluekokonaisuuksien tunnistaminen tai sijoittuminen erityisalueille (tulvariskialueet, luonnonsuojelualueet...)
- Myös yksittäisten peltojen vettämiskelpoisuuden arviointi potentiaalisten ilmastokosteikkojen tunnistamiseen (paras tieto aina kuitenkin maanomistajalla itsellään)
- Yksittäisillä lohkoilla indeksi ei kaikissa tapauksissa yksiselitteisesti kuvaa todellista potentiaalia tai toteutumisen onnistumista

Esimerkkejä indeksin ja toteutuksen haasteista

Kohteen indeksi heikko (=indeksi ei tunnistanut kohdetta vetettäväksi, mutta kohde onnistui vettä)

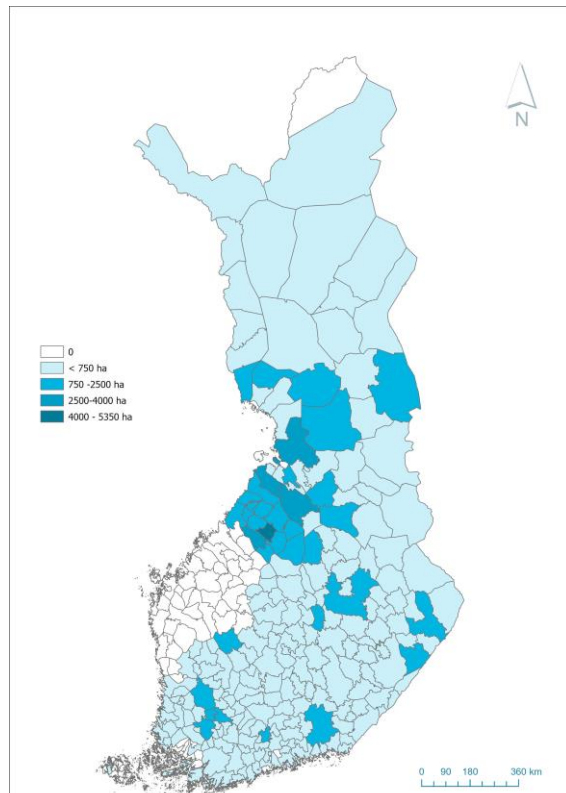

Kohteen indeksi optimaalinen
Yksittäinen lohko muiden kuivatettujen lohkojen välissä voi olla käytännössä haastava vettä = tekniseen toteutukseen liittyvä haaste

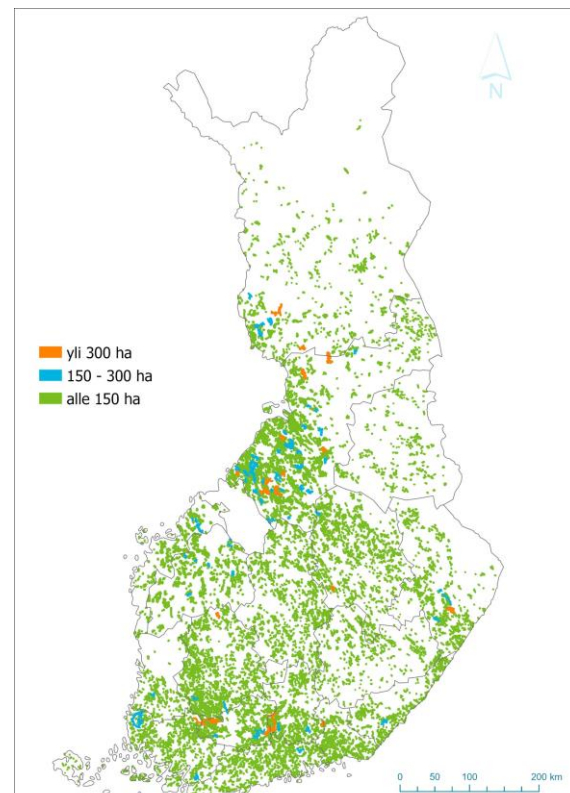

Tunnistamisen käyttömahdollisuuksia asiantuntijatyössä

- Ojitusyhteisöt
  - Ojitusyhteisöjen välittömyydessä (50m säteellä) turvemaannosta oleva peltoalaa löytyy valtakunnallisesti yli 91 000 ha
- Valuma-alueet
  - Valuma-alue tason suunnittelu
- Luonnonsuojelualueet
- Tulvariskialueet
  - tulvasuojelu
- Vesistöjen läheisyys
  - ravinnenäkökulmat

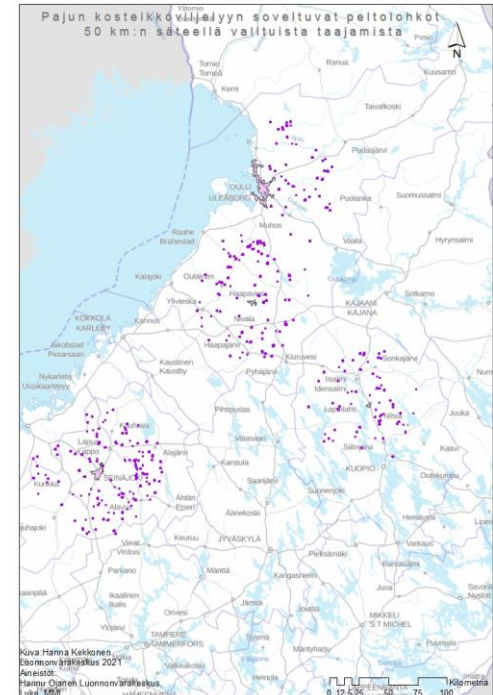
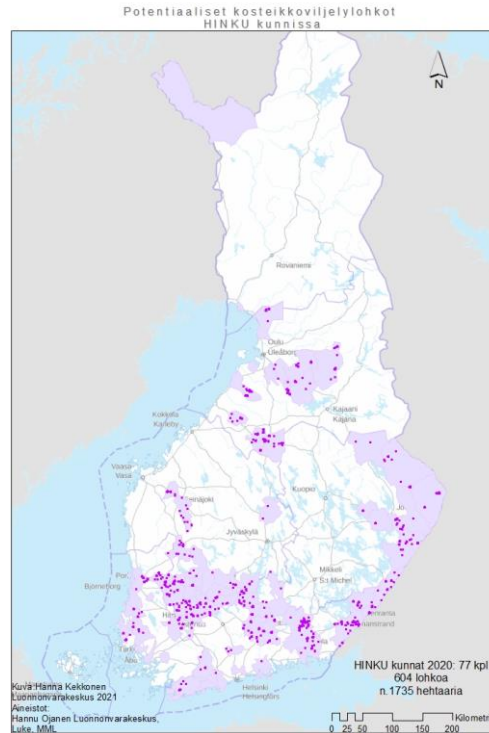
Ojitusyhteisöjen varrella sijaitsevat turvepeltoet kunnittain

Turvepeltojen määrä ojitusyhteisöjen ojaviivojen varrella

Tunnistamisen käyttömahdollisuuksia yritysten tai kuntien näkökulmasta

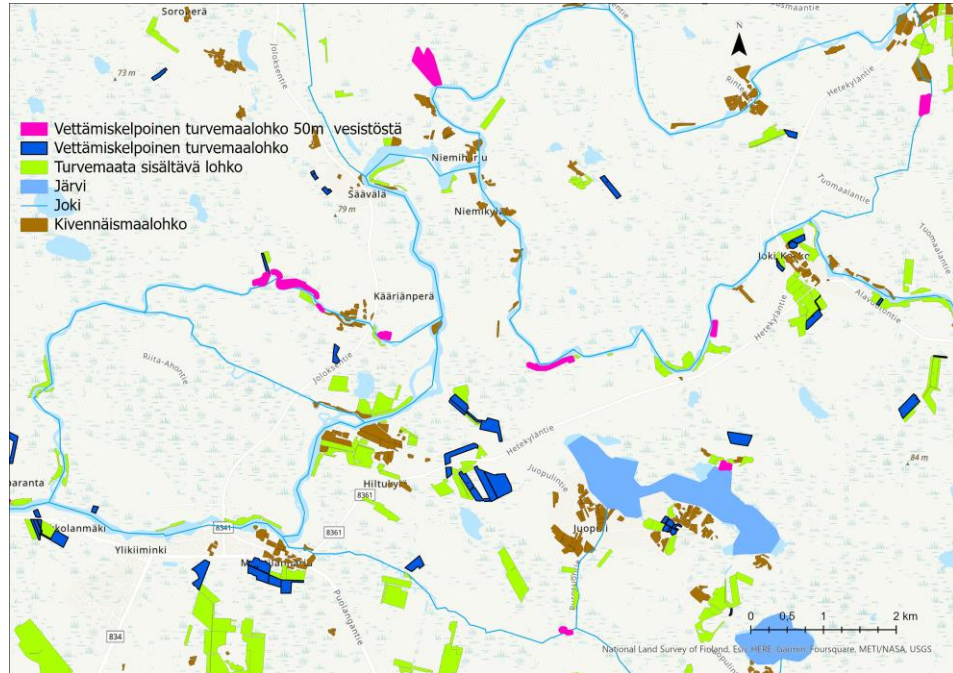
- Etäisyysanalyysillä voidaan tarkastella soveltuvia kohteita esimerkiksi tietyllä etäisyydellä toimipisteestä
- Myös kuljetusreittien varrelle osuvien kohteiden kartoittaminen mahdollista
- Tunnistaminen tietyllä alueella sijaitsevien vettämiskelpoisten turvepeltojen

Mahdollisuuksia yksittäisten kohteiden tunnistamisessa maanomistajalle

- Tilakohtainen kohteiden tunnistaminen esimerkiksi ilmastokosteikoksi
- Paikalliset vettämisprojektit joilla tavoitellaan moninaisiahyötyjä

Muuta:

- 20.3.2024 pidetyssä Vesienhallinnan koulutuksessa neuvojille – esitys erikseen neuvojien näkökulmasta, kuinka tunnistaa vettämiseen soveltuvat lohkot tilatasolla
- MATKI hankkeen tuore raportti: [Kiiminkijoen valuma-alueen maankäyttö : Potentiaaliset toimenpiteet ja niiden vaikutukset \(luke.fi\)](#) , jossa tarkasteltu valuma-alueetasolla ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä

